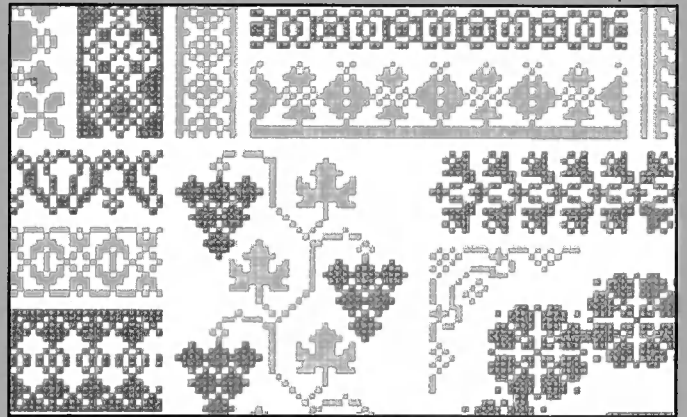

De Myerlese Koerier

Een uitgave van de Heemkundekring Mierlo

Jaargang 25, nr. 1

Heemkundekring Mierlo

INHOUDSOPGAVE

Voorwoord	2
Andries Wilhelmus Wosky, onderwijzer te Mierlo <i>Rinie Weijts</i>	3
Mulder Bosch <i>Ton van den Bosch</i>	9
Het annexatiespook 1919-1929, deel 1 <i>Theo de Groof</i>	11
Van merklap tot borduurlap <i>Beppie van de Berk</i>	19
Mierlo in de landelijke publiciteit <i>Frans Damen</i>	21

BESTUUR

Voorzitter:	Theo de Groof, 0492-662258
Secretaris:	Annie Berkers-Romonesco 0492-664118
Penningmeester:	Giel Verest 0492-660978
Lid:	Lies Metternich-Heesakkers 0492-662654
Lid:	Mary Damen-v.d. Aa 0492-662571
Lid:	Peter van den Berk 0493-317920
Lid/notulist:	Rinie Weijts 0492-662758

Voor het aanleveren van kopij geldt het volgende:

kopij aanleveren als Word-document **zonder opmaak** met de extensie *.DOC, *.DOCX, of *.TXT.

Foto's of illustraties **niet** insluiten in het Word document. Ik kan ze dan niet verwerken. Lever ze aan als apart bestand in *.TIF of *.JPG met een resolutie van ten minste 300 DPI. Als er een lagere resolutie wordt aangeleverd gaat dit zeer ten koste van de afdrukkwaliteit.

Redactie:

Marieke van de Konijnenberg
Carin Jansen
Rinie Weijts

Redactieadres:

Annie Berkers-Romonesco
Burgemeester van Lokvenstraat 135
5731 LT MIERLO
tel.: 0492-664118

E-mail: Annie.Berkers@Onsbrabantnet.nl

VOORWOORD

Vorig jaar concludeerde het bestuur van onze heemkundekring dat de uitvoering van ons blad "D'n Myerlese Koerier" toe was aan vernieuwing. Nu is het zover: een nieuw formaat en kwalitatief beter papier. De groene kleur en het logo van onze vereniging hebben we gehandhaafd. De naam van het blad heeft een kleine wijziging ondergaan. Volgens taaldeskundigen moet het niet "D'n Myerlese Koerier" zijn, maar "De Myerlese Koerier". Deze aanpassing hebben we in de vernieuwing meegenomen.

De koerier bevat weer een aantal interessante artikelen over uiteenlopende onderwerpen.

In het kader van ons onderzoek naar bestaande en voormalige ondernemingen in Mierlo beschreef Ton van den Bosch, zoon van "mulder Bosch", het leven van zijn vader en de geschiedenis van de maalterij aan de Kerkstraat.

Het leven van de legendarische schoolmeester en klokkenist Andries Wosky die aan het begin van de 19^e eeuw de Mierlose jeugd onderwees wordt belicht. Het onderwijs en het beroep van onderwijzer zag er toen heel anders uit dan nu.

Op 1 januari 2004 kwam een einde aan de 85-jarige "oorlog" van Mierlo tegen de annexatie. In dit nummer van de Koerier wordt de periode van 1919 tot en met 1929 beschreven. Het was niet alleen een strijd tegen annexatie, maar ook een strijd tussen het Dorp en Het Hout.

Al eeuwen lang is de kruissteek de bekendste borduursteek. Deze steek werd vooral gebruikt voor merklappen. Veel mensen houden van deze oorspronkelijk door kinderen geborduurde lappen. Men verzamelt ze, of men maakt ze weer zelf. In deze Koerier vindt u een bijdrage over merken borduurlappen. In Dieteren (L) is een heel leuk privémuseum van de familie Verheggen, Kerkstraat 61, met meer dan 360 oude merklappen te bezoeken.

De redactie.

ANDRIES WILHELMUS WOSKY, ONDERWIJZER TE MIERLO

In een eerder door mij geschreven artikel over het onderwijs in Mierlo, zie hiervoor de Myerlese koerier nr. 1 uit 1997 op pagina 19, beschreef ik vooral de sociale problemen van leerlingen en hun onderwijzers. Ook de 'hardhandige pedagogische opvattingen' van vooral meester Boikhorst kwamen daarbij uitvoerig aan de orde. Ditmaal wil ik uw aandacht vragen voor de levensloop van Andries Wosky. Hij was een van de latere onderwijzers op de Mierlose scholen.

Het gezin Wosky

Simon Slywoosky (ook wel; Slyvoosky, Slyicvooski en Slyivoosky genoemd) werd geboren in de Poolse stad Warschau. De naam Wosky (Woosky) is dus een verbastering van de genoemde familienamen. Simon leerde Dame Eljonore Gremanin kennen. Zij werd in de Franse stad Orleans geboren. Vader Simon was een soort rentmeester van een afgevaardigde keurvorst (ambassadeur) van Saksen. Hij behartigde zijn zaken in het Zwitserse Bern en in Basel. Samen met de afgevaardigde keurvorst reisde hij door geheel Europa. De taken van Simon waren vooral het beheer van de goederen van zijn baas. De zorg voor tijdige betaling en huisvesting van zijn grote militaire staf was een fiks aandeel van zijn functie.

Na het huwelijk van Simon en Eljonore werd op vijftien juni 1765 in het Zwitserse Basel hun eerste kind, Marie Catharine Clair geboren. Drie dagen later werd hun dochter in Huningeu (Hunningen) op achttien juni 1765 gedoopt.

Als tweede kind werd Andries Wilhelmus op tien november 1767 geboren in - het in de Elzas gelegen - Hunningen in de omgeving van Basel. Op dezelfde dag werd hij in de parochiekerk van St. Louis gedoopt. Peettante Dame Marie Claire droeg de dopeling trots naar het doopbassin. Zijn peetoom Guillaume (Wilhelmus) Morel zag er op toe en volgde de doopplechtigheid aandachtig. Guillaume was luitenant in het regiment de La Mart. Andries was waarschijnlijk de eerste zoon uit het huwelijk van Simon en Eljonore.

Dochter Franchoise Wosky werd geboren en op eenentwintig februari 1769 gedoopt. Zij was het derde kind.

Een vierde kind, broer van Andries, werd mogelijk nog in Polen geboren. Van hem zijn verder geen gegevens bekend.

Andries in het leger

De functie van vader Simon en zijn naaste medewerkers die allen werkzaam, of tenminste betrokken waren, bij het leger hebben waarschijnlijk Andries danig beïnvloed om ook een militaire functie te ambiëren. Hoe, waar en wanneer hij in het leger is gegaan is in het onderzoek niet duidelijk geworden. Het is best mogelijk dat Wosky zich tussen 1786 en 1789 in Basel door zogenaamde 'werwers' als soldaat heeft laten inlijven in het derde regiment van luitenant-generaal A. Baron Van Dopf. Dit regiment behoorde tot het Staatse Leger. Dit was het leger van de republiek der Verenigde Nederlanden.

Andries werd ingedeeld bij het eerste bataljon en geplaatst in het garnizoen in Hulst en Sas van Gent.

Het was in die tijd ook niet ongebruikelijk dat hij eerst in het Franse leger was ingelijfd. Met het Franse leger wordt hier niet het Napoleontische leger bedoeld. Nadat hij daar de nodige ervaring had opgedaan was het mogelijk de overstap naar het Staatse Leger te maken.

In de huwelijksakte van Andries (hij sloot een soldatenhuwelijk) stond vermeld dat hij diende bij het eerste bataljon van- en onder het commando stond van luitenant-kolonel Bruce en luitenant-generaal baron Van Dopf. Uit onderzoek blijkt dat de manschappen onder hun commando al in 1775 in Hulst verkeerden. Een jaar later in 1776 vertoefden zij in Grave, in 1777 in Groningen om in 1782 weer terug te zijn in Hulst. Later in 1784 deden ze weer dienst in Groningen en in 1785 Boertang. De periode 1786 tot en met 1789 werd weer in Hulst doorgebracht. In 1790 deed men dienst in 's-Hertogenbosch en in november van hetzelfde jaar ging men nog naar Eindhoven. Weer later, in 1792, naar Breda en vervolgens in 1793 naar Utrecht. In 1794 streek het hele onderdeel neer in Maastricht.

Het huwelijk van Andries

Op 22-jarige leeftijd trad Andries op dertig mei 1789 te Hulst in Zeeuws-Vlaanderen in het huwelijk met Christina Gillion. Zowel Andries als Christina waren rooms katholiek. Zij werd gedoopt op twaalf oktober 1765 in Breda en bleef daar tot

haar huwelijk wonen. Zij was een dochter van de uit Bergen op Zoom afkomstige Wilhelmus Gillion en de uit Hulst afkomstige Johanna de Bruijn.

Het is zeer waarschijnlijk dat Andries de vele troepenverplaatsingen in het leger moe was. Toen hij in 1789 trouwde en dus zijn vrouw achter moest laten, werd hij later in 1790 weer in Eindhoven herplaatst. Hier heeft hij vermoedelijk de beslissing genomen om het leger voorgoed vaarwel te zeggen en verder voor een burgerlijke carrière in en rond Eindhoven te kiezen. Samen hebben ze daar een gezinnetje gesticht.

Kinderen:

1-2 Uit hun huwelijk werd in Eindhoven een tweeling geboren op 22 augustus 1794. Omdat de St. Catharina kerk in protestantse handen was is het bijna zeker dat de pasgeborenen Catharina Maria en Carolina Jacoba in de schuilkerk aan de Jan van Lieshoutstraat werden gedoopt. Als peetouders werden hierbij genoemd: Catharina Philippus de Bruijn, Catharina Wosky, Carolina Joanna Wosky en Jacobus Gillion.

3 Cornelis, geboren 1797 te (Eindhoven?). Hij trouwde met Diliانا van de Kimmenade. Zij werd geboren in 1798. Cornelis was winkelier in Nuenen. Zij hadden samen vijf kinderen. Cornelis overleed op acht april 1884 te Eindhoven.

Andries en zijn vrouw wisten in 1799 waarschijnlijk niet goed wat ze moesten doen: of in Mierlo blijven waar zij toen woonden, of een keuze maken en mogelijk elders een nieuw bestaan opbouwen. Uit een ontlastbrief van achttien april 1799 blijkt dat zij plannen hadden om met de borgbrief op zak een poging te doen naar een andere woonplaats. Lang heeft het avontuur echter niet geduurd. Want ruim een jaar later wordt er van hen in Mierlo weer een kind gedoopt. Dezelfde ontlastbrief met "vertrokken uit Mierlo" werd weer ingenomen als "ingekomen" in Mierlo.

4 Sophia Maria, werd op twee juli 1800 in Mierlo gedoopt. Haar peetoom was Adrianus Cosijn en Johanna de Bruijn was haar peettante.

5 Aldegondis Josephina, geboren te Mierlo en aldaar gedoopt 24 maart 1803. Haar peetoom was Antonius Verhagen en peettante Aldegondis Josepha Hubert. In juli 1805 werd Christina Gillion, de vrouw van Andries en moeder van vijf kinderen, ziek en kwam te overlijden. Op 21 juli 1805 werd zij in Mierlo begraven.

Na het overlijden ging Andries tijdelijk terug naar Orleans, de omgeving en geboorteplaats van zijn overleden moeder. De overledene liet alleen haar man en kinderen na. Er waren geen goederen. Het ligt voor de hand dat hij een familiebezoek heeft gebracht aan zijn daar wonende familie. Ruim een jaar later is hij weer terug in Mierlo en trouwde hij in een tweede huwelijk met Margaretha van de Westerlo. Op acht november in ondertrouw en veertien dagen later op 23 november 1806 vond de inzegening van zijn tweede huwelijk plaats in de kerk te Mierlo. In de huwelijksakte lezen we dat de woonplaats van Andries 'Orleans' was. Zijn tweede vrouw Margaretha was al eerder gehuwd geweest. Het huwelijk van Andries en Margaretha bleef niet kinderloos:

6 Paulina Christina, werd op 25 maart 1807 te Mierlo gedoopt. Als peter en meter werden Franciscus van Eckendonk en Paulina Oerlemans genoemd.

7 Johannes Sebastianus, geboren en gedoopt te Mierlo 20 januari 1809. Als doopgetuigen waren aanwezig Adrianus Goossens en Francisca Verschrijdt.

8 Antonia, geboren en gedoopt te Mierlo. De doop vond plaats op 29 januari 1811. Doopgetuigen; Petrus Derison en Antonia van Trhieten. Bij de geboorte was de vroedmeester Jan Delgado aanwezig.

9 Henricus, gedoopt te Mierlo op 15 juni 1813. Getuigen waren de landbouwer Martinus van Stekelenburg en Jean Branten bakkersvrouw te Mierlo. Peetouders waren Henricus van de Westerloo en Anna van Bussel.

10 Anna Catharina, geboren te Mierlo, zij werd aldaar gedoopt op zeventien maart 1816. Peetoom Godefridus van Krieken en peettante Anna Catharina Verhoeven.

Nu Andries en zijn vrouw de zorg voor een gezin hadden en er brood verdiend moest worden, was het aanpakken. Maar....., uit de eerste vermelding dat hij inkomsten had mag afgeleid worden dat hij een aanstelling had op 1 januari 1796 tot tijdelijk en waarnemend schoolmeester in de kapel te Heeze. Hij was hiermee de laatste onderwijzer in de kapel waar tot die tijd werd lesgegeven. Zijn voorganger was Hendrik Schaap. Andries werd gekozen omdat hij als oudmilitair orde en tucht zou kunnen hand-

haven, maar bovenal dat hij de Heezer kinderen de Franse taal zou kunnen leren. Ook cijferen, lezen en verdere bekwaamheden zou hij de jeugd bijbrengen. Hij genoot een salaris van vijftenzeventig gulden maar vond dit te laag. De dorpsbestuurders waren zeer tevreden over zijn functioneren. Omdat men bang was voor zijn vertrek werd op 3 januari 1798 zijn onkostenvergoeding als koster verhoogd. Maar helaas het was nog niet voldoende voor hem. Op 1 oktober 1798 vertrok hij naar Mierlo.

Andries Wosky onderwijzer in Mierlo

In 1800 was de oud-militair Andries Wosky tot schoolmeester in Mierlo aangesteld. Blijkbaar beviel het hem niet goed in Mierlo, want hij ruilde in 1816 met Theodorus van Ginkel uit Leende. Van Ginkel woonde daar in een slechte woning die er erbarmelijk uitzag. Vaak had hij in die tijd geklaagd dat er hoognodige reparaties moesten worden verricht. Het was er nooit van gekomen. Het antwoord was steeds dat er nog geen geld was voor een dergelijke opknapbeurt. Er werd wel overwogen om de pastorie aan te kopen en voor bewoning geschikt te maken, maar ook dit had geen gunstige afloop.

Waarschijnlijk hebben Van Ginkel in Mierlo en Wosky in Leende onderling met enkele betrokkenen een ruil van onderwijsplaats bekonkeld. Het is tekenend voor de onderwijsinspectie in die tijd dat die pas acht jaar later van de ruiling van functies vernam. Pas toen Van Ginkel in 1824 overleed en Wosky toch weer terug wilde naar Mierlo, kwam de aap uit de mouw. De schoolopziener stond niet toe dat Wosky terugkeerde, hij zou namelijk geen orde hebben kunnen houden. In 1814 waren hiervan in Mierlo-Hout al vele klachten van ouders gekomen. Later in Leende kwamen er ook vele kinderen tijdens de lessen niet opdagen. Ouders die het konden en wilden betalen stuurden hun kinderen naar het goedkopere Heeze of het verdere gelegen en duurder Maarheeze naar school.

Op 24 oktober 1824 werd in Mierlo Theodorus van den Eijkhoff aangesteld als onderwijzer in plaats van Theodorus van Ginkel. Theodorus van den Eijkhoff was onderwijzer derde rang. Als hoofdonderwijzer ontving hij een jaarinkomen van 475 gulden. Voor het houden van de zondagsschool kreeg hij uit een fundatie een vergoeding van twaalf gulden. Van den Eijkhoff was tevens rentmeester van baron Van Scherpenzeel Heusch.

Andries Wosky was onderwijzer in Eindhoven?, Heeze, Mierlo en Leende. Hij gaf onderwijs aan de

school te Mierlo-Hout. Het is niet duidelijk of hij ook les gaf in Mierlo-Dorp.

De school op het Hout

Het Hout kende in het verleden enkele illegale schooltjes, die door de bevolking zelf werden bekostigd. In de tijd van onderwijzer Wosky klaagden inwoners van het Hout over diens nalatigheid en achteloosheid. Zij namen daarom een eigen onderwijzer aan, die ze zelf betaalden. Om wie het ging en waar in het Hout school werd gehouden in 1814 is niet bekend.

In 1870 richtte de gemeente Mierlo een verzoek tot Gedeputeerde Staten om een nieuwe school te stichten in een afgelegen gehucht. Blijkbaar was er niet voorzien in een schoolmeesterswoning en zou de toekomstige onderwijzer een woonruimte moeten huren. Gedeputeerde Staten wees het verzoek af, omdat volgens de wet op het Lager Onderwijs iedere hoofdonderwijzer een vrije woning met tuin dient te krijgen.

Ofschoon het gehucht Het Hout hier niet genoemd werd, gaat het duidelijk om het initiatief om een school te stichten in dat deel van Mierlo. In 1872 was men zover dat de nieuwe school én onderwijzerswoning kon worden aanbesteed. De school en woning werden gebouwd door timmerman Francis van der Laak voor de som van 2.500 gulden. In oktober van dat jaar konden 16 schoolbanken en drie schoolborden worden geleverd. In 1873 werd de openbare lagere school op het Hout in gebruik genomen. De eerste hoofdonderwijzer was C. van Heuven, die tot dan toe hulponderwijzer was in het dorp. Een zondagsschool was aanvankelijk geen succes. De leerlingen waren lastig, vernielden schoolbehoeften en toonden te weinig ambitie.

Na 1953 werd er aan de Mierlo-Houtse jongensschool les gegeven door de broeders van De La Salle. Deze historische internetprint dateert uit de 19^e eeuw.

Foto genomen vanuit de kerktoeren Mierlo-Hout. Gezicht op de jongensschool Odulphus en de spoorlijn met een passerende trein.

Overlijden van Andries Wosky

Wanneer Andries Wosky vanuit Mierlo is vertrokken en wanneer hij in Eindhoven is gaan wonen is niet bekend. Hij was daar wel woonachtig, want op 28 november 1840 gaan de beide buurmannen van Andries naar het gemeentehuis van Eindhoven om aangifte te doen van zijn overlijden. De ene buur was Reijnier Louwers, schoenmaker, en de ander was Petrus van der Linden, postbode van beroep. Zij verklaarden aan de ambtenaar dat ze

uit eigen waarneming aangifte wensten te doen van het heengaan hunner buurman. Het overlijden had plaatsgevonden op woensdag 28 november 1840 te Eindhoven. Als tijdstip werd genoemd vier uur in de middag.

Rinie Weijts

Bronnen;

HKM archief

Opt Hout Th. Meulendijks

Internet, diverse sites

A.J. Janssen School en kerkmeubelenfabriek te Mierlo-Hout (later Janssen en Fritsen) leverde in de vijftiger jaren per vrachtauto in binnen- en buitenland. Ook werden de meubels met de afgebeelde auto naar de haven in Rotterdam gebracht om per boot naar Curacau en de Nederlandse Antillen te worden vervoerd.

PORTRET VAN MULDER BOSCH

Mulder Bosch werd in Mierlo zo genoemd als de eigenaar van:

**M.C. van den Bosch
Granen, meel en kunstmesthandel
Kerkstraat 10 te Mierlo**

Mulder Bosch werd geboren als Martinus Carolus van den Bosch, roepnaam Ties, (maar dat laatste wist vrijwel niemand en die roepnaam werd door hem zorgvuldig geheim gehouden; kennelijk had hij een hekel aan deze roepnaam!). Overigens was het niet gebruiken van de voornaam tot de jaren 60 geen probleem, die werd gewoon niet genoemd wanneer mensen zich aan elkaar voorstelden.

Ties was de oudste zoon van een landbouwer in Gemert en geboren in 1907. Toen hij zes jaar oud was overleed zijn moeder en vrij kort daarna hertrouwde zijn vader en werd hij samen met zijn 2 jaar jongere broer Karel opgevoed door een broer van zijn vader: Godefridus van den Bosch in Boekel. Die opvoeding door hun oom werd door beide broers hogelijk gewaardeerd.

Na zijn schooltijd rolde hij als vanzelfsprekend in het landbouwersvak, maar dat beviel hem allerminst. Hij zag niets in het gebruik van land en seizoenen om daarmee de kost te verdienen. Van zijn broer kwam het verhaal dat het op een paard klauteren iets was wat hij sprongsgewijs niet voor elkaar kreeg. Toch had hij daar wat op gevonden: hij leidde het paard in een droge sloot en kon dan toch opstijgen.

Hij vervulde zijn dienstplicht met gebruikelijke tegenzin, maar achteraf toch ook weer met waardering voor die tijd. Hij kon daar smakelijk over vertellen. Beroemd was zijn verhaal over de slakken in de pap. Het menu van dienstplichtigen bestond in die tijd voornamelijk uit rats, kuch en bonen met weinig variatie en vooral niet te veel! Eenmaal per week was er een traktatie in de vorm van pap, maar met mate. Op een bepaald moment vindt de buurman van mijn vader enkele brokken in de pap, toont die en roept luid en duidelijk: "Verdomme er zitten slekken in de pap". Driekwart van de tafelgenoten staat min of meer walgend op met achterlating van een halfvol bord pap. De overgeblevenen verorberen dit extraatje met smaak. De "slekken" waren slecht opgeloste meelbrokken. Natuurlijk waren er ook verhalen over het in de maling nemen van superieuren en collega's .

Na zijn diensttijd zocht Ties zijn heil in het molenaarsvak en diende daarvoor als knecht o.a. in de watermolen van Gestel (nu Eindhoven) en bereidde zich voor om later als zelfstandig ondernemer te kunnen functioneren.

In 1935 trouwde hij met Rica van den Berg, afkomstig uit Erp, en vestigde zich als molenaar in Mierlo. Hoewel hij er niemand kende was Mierlo voor hem aantrekkelijk om er een onderneming te starten. Hij liet daarvoor aan de Kerkstraat een maalderij bouwen met een maalstoel aangedreven door een 1-cilinder scheepsmotor. Tevens werd er een mengketel geïnstalleerd voor het samenstellen van gemengde granen en veevoeders. Kort daarna liet hij een houten loods aanbouwen voor de opslag van granen en later ook kunstmest.

Vooraf de boeren ten zuiden en ten oosten van de hoofdstraat van Mierlo was de gang naar mulder Bosch een natuurlijke: vandaag graan brengen om te malen en het de dag daarna gemalen weer ophalen samen met andere producten.

Bedrijfspand fa. Bosch aan de kerkstraat waar nu Bloemenhuis Jules is gevestigd.

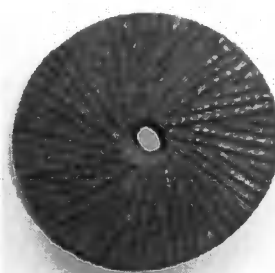
En het maken van een praatje over het wel en wee van het boerenleven. Dat was voor Ties gesneden koek, hij begreep precies waar zijn gesprekpartners over in zaten of over juichten. Zijn sterke gevoel voor sociale verhoudingen en de verwoording daarvan bevorderde hem als het ware tot agoog van de boerenstand. Waar hij kon bood hij een helpende hand. Dat leidde er toe dat er een sterk wederzijds vertrouwen was tussen hem en zijn klanten. Er waren in de maalderij twee kantoren achter elkaar: het voorste was vooral de ontmoetingsruimte waar de klanten kwamen voor een praatje of een sigaretje of met een te betalen rekening of alledrie. Het tweede kantoor was voor hem alleen, daar werkte hij aan zijn administratie of werkte plannen uit.

Het echtpaar heeft korte tijd gewoond in de Marktstraat in Mierlo, maar kon in 1936 een nieuwe huurwoning betrekken in de Kerkstraat no 18a waar Tonny (nu Ton) in juli van dat jaar geboren werd. In 1942 en 1943 werden achtereenvolgens Maria en Jan geboren.

Het begin van de Tweede Wereldoorlog was een forse tegenvaller. Maanden vóór de inval van de Duitse legers werd Ties opgeroepen voor de mobilisatie en gelegerd in Katwijk bij Cuijk, vlakbij de Duitse grens en op de westelijke oever van de Maas. Al op de eerste oorlogsdag werden hij en zijn collega's door de bezetter gearresteerd en afgevoerd.

De leiding en administratieve werkzaamheden van de zaak waren al tijdens de mobilisatie overgenomen door zijn vrouw met Jan van der Wiel (van Overakker) als assistent.

Ties werd dus direct na de inval van de Duitse legers gevangen genomen en als krijgsgevangene geïnterneerd in Frankfurt a/d Oder. Dat was voor hem een ellendige tijd van appèl, exercities, nietsdoen en verveling. Uiteraard ook een spannende tijd, niet alleen met angst voor de eigen toekomst, maar ook voor de gang van zaken thuis. Uit enkele houtblokjes sneed hij een getrouw model van de twee molenstenen, de stator (onderste stilstaande molensteen) met rechte lijnen en de rotor (de bovenste draaiende steen) met ronde lijnen. Beide modellen worden als kostbare stukken bewaard.

Liggende
molensteen

Draaiende
molensteen

Van tijd tot tijd moesten molenstenen opnieuw gescherpt worden. Met behulp van scherpe stalen hamers werden de ribben van de stenen opnieuw verhoogd door enkele millimeters van de harde steen gedeeltelijk weg te hakken. Dat gebeurde altijd in samenwerking met Piet Peters die daar zeer bedreven in was. Ondanks de beveiligde handen met handschoenen gebeurde het dat steensplinters in de huid van de hand drongen; die splinters konden jaren op hun plaats blijven zonder ontstekingen te veroorzaken. Piet Peters woonde samen met zijn vrouw Bertha in een klein en opvallend alleenstaand huisje op de Brand.

Over de tijd als krijgsgevangene heeft hij zeer weinig verteld; het eten was er uitermate slecht en eenzijdig, hij had als Nederlandse gevangene vooral medelijden met de Poolse krijgsgevangenen, omdat die aanzienlijk slechter behandeld werden dan de Nederlanders.

Na 6 weken werd hij vrijgelaten (op grond van het feit dat hij Ariër was en in Nederland de bezetter intussen de baas was) en keerde samen met zijn collega's (lopend en liftend) op eigen kracht terug naar Nederland. Doordat hij indirect betrokken was bij de voedselvoorziening werd hij later door de bezetter niet opgeroepen voor de "Arbeitseinsatz" en kon zich wijden aan zijn onderneming en zijn gezin. In de oorlog was het voor iedereen moeilijk om de touwtjes aan elkaar te knopen. Van Jan Colen op Overakker had Ties een lapje grond gehuurd om daar groenten en aardappelen te telen. Omdat melk ook zeer mondjesmaat te verkrijgen was, had Ties door smid Van Vught een min of meer platte koperen kruik laten maken die precies om zijn buik paste; daarmee ging hij 's avonds enigszins corpulent naar Jan Colen. Jan Colen stak dan een trechter achter zijn broekband en goot 1,5 liter melk in die onzichtbare kruik.

Omdat de levering van olie gedurende de oorlog onmogelijk werd, was hij genoodzaakt om van de dieselmotor over te stappen op elektriciteit als aandrijving van de maalderij en de andere machines. Gedurende de laatste oorlogsjaren hadden ondernemers in de voedselvoorziening veel last van de door de bezetter benoemde controleurs.

Deze controleurs hadden evenals iedereen gebrek aan dagelijkse levensbehoeften en het was dan niet verwonderlijk dat zij corrupt waren en bij de boeren misbruik maakten van bevoegdheden en zo hele hammen meenamen naar huis of andere adressen. Meermalen heb ik mijn vader een controleur horen

bedreigen met verraad of met lichamelijk geweld als deze mijn vaders "wandaden" zou melden. Eenmaal is het toch misgegaan. In 1944 werd hij korte tijd gegijzeld in verband met overtreding van de voorschriften voor de voedselvoorziening; levering van meelproducten voor menselijke consumptie was voor een molenaar zonder speciale vergunning uiteraard verboden. Waarschijnlijk was er sprake van verraad in verband met de illegale levering van meel en de aanwezigheid van een (verborgen) zak tarwebloem. De schade kon tot een boete en een reprimande beperkt worden.

Reeds tijdens de oorlog werd de te kleine houten loods achter de maalderij afgebroken en vervangen door een grotere stenen loods. De Engelse bevrijders maakten (tot grote schrik van mijn vader) dankbaar gebruik van deze ruimte om er grote hoeveelheden munitie op te slaan. De Engelse soldaten van het in Mierlo gelegen onderdeel (het 17^e legerkorps) presteerden het om op 1,5 meter afstand van de munitiestapels een vuurtje te stoken voor het opwarmen van hun hap. Gelukkig zijn daarmee geen ongelukken gebeurd mede gezien de woedende reactie van vader! Verder werd er een weegbrug gebouwd om wagens en karren voor en na het laden met kunstmest te wegen.

De periode kort na de oorlog was erg moeilijk met het gebruik van bonnen en andere regelingen van de distributie die verband hielden met de tekorten op de markt, maar zoals iedereen sloeg hij zich er door heen. In de laatste fase was hij verschrikkelijk kwaad op minister Mansholt (minister van landbouw) die distributiebonnen van de ene op de andere dag waardeloos verklaarde en waarvan hij juist een groot aantal van de klanten had overgenomen. Jaren later kon hij zich daar nog boos over uitlaten.

Sommige van de klanten kwamen wel bij ons thuis op bezoek. Ik herinner mij iemand die binnenkwam en tabak pruimde en die na enige tijd moest antwoorden met hm en hm-hm omdat hij overmatig veel speeksel verzameld had en die niet wilde doorslikken. Opeens rende hij naar buiten en spooog een ontzagwekkende fluim net naast het terras, zodat het onderhoud kon worden voortgezet; na zijn vertrek werd die fluim afgedekt met een flinke schep zand.

De sociale omstandigheden in Mierlo waren voor Ties heel belangrijk, niet alleen zijn bedrijf speelde een belangrijke rol in zijn leven. Het verenigingsleven deed regelmatig een beroep op zijn

kundigheden. Hij was lange tijd bestuurslid van de schaakclub en zelfs van de duivensportvereniging, hoewel er bij het woonhuis geen duiventil geplaatst was, werd hij actief bij de opvang van verdwaalde duiven, die in een afgesloten ruimte in de maalderij verzorgd werden tot de eigenaar bekend was.

Verder werd hij gevraagd als bestuurslid voor de harmonie St Lucia, welke functie hij jarenlang bezet heeft. Zijn redelijk goede bekendheid in het dorp leidde ertoe dat hem gevraagd werd toe te treden tot de Installatieraad, die "nodig" was bij de benoeming van de Kersenkoningin; ook die erefunctie heeft hij jarenlang met veel plezier bekleed. Eenmaal is hij zelfs als acteur opgetreden in een sketch samen met Jan van de Vossenbergh, Jan was toen een bekend acteur in de toneelvereniging van Mierlo.

Intussen werd het productenpakket van de onderneming uitgebreid met diergeneesmiddelen en schrikdraadapparatuur. Met name de schrikdraadapparaten hebben de aanzet gegeven tot zijn latere werkzaamheden als elektricien.

In het begin van de jaren 50 deden zich bij Ties gezondheidsproblemen voor die hem noopten om te zien naar een andere manier om de kost te

verdienen. Hij verkocht de onderneming aan Wiel Nijs die tot medio de jaren 60 de onderneming leidde.

Door veranderende omstandigheden in de markten van landbouw en veeteelt was het voor Nijs niet vol te houden en tenslotte werd de maalderij afgebroken en het terrein en de omgeving opgenomen in een bouwplan.

Ties was intussen begonnen als bemiddelaar voor zijn oude klanten bij de aankoop van elektrische apparatuur en verzorgde ook de aanleg van elektrische systemen in stallen en schuren. De positieve ervaring van de klanten bij aanleg, onderhoud en reparatie van schrikdraadapparatuur leidde ertoe dat er voldoende installatieopdrachten binnenkwamen om een nieuw bestaan op te bouwen. Dat heeft hij tot enkele jaren voor zijn overlijden volgehouden; pensioneren op zijn 65^e was voor hem, die zo graag actief bezig was, geen optie. Ook zijn sociale activiteiten heeft hij op het laatst afgebouwd, maar hij glom altijd nog wanneer iemand hem "mulder Bosch" noemde.

Ton van den Bosch

HET ANNEXATIESPOOK 1919-1929, DEEL 1

De aanloop naar annexatieplannen.

Annexatie is een verschijnsel dat niet de afgelopen eeuw pas de kop opstak. In 1828 stelden Gedeputeerde Staten van Noord-Brabant de vraag aan de gemeentebesturen van Helmond en omgeving wat hun mening was over een eventuele samenvoeging van Helmond met omliggende gemeenten. Er viel geen enthousiasme over dit idee te bespeuren. Ook Helmond vond het "niet verkieslijk".

Door allerlei nieuwe wettelijke regelingen aan het begin van de 20^e eeuw op het gebied van o.a. volksgezondheid, woningbouw en energievoorziening moesten gemeentebesturen meer personeel in dienst nemen. De loonkosten in de kleine gemeenten namen relatief sterk toe. In die tijd werden de belastingen hoofdzakelijk geïnd door de gemeenten. Het gevolg was dat de belastingtarieven sterk stegen. Daarom schreef Gedeputeerde Staten op 19 november 1919 een brief aan de gemeenten met het verzoek: "de mogelijkheid en wenschelijkheid der vereeniging van twee of meer gemeenten beneden een bevolkingscijfer van 3.000 zielen onder de oogen te zien". Ook de grotere gemeenten werd gevraagd te onderzoeken of samenvoeging wenselijk was. De circulaire werd in de raadsvergadering van 11 februari 1920 besproken. Na een stemming werd

De grondoppervlakte van Helmond en omliggende gemeenten.

In het jaarverslag van de Kamer van Koophandel voor Oostelijk Noord-Brabant zien wij een lijstje van de 34 gemeenten, welke onder het gebied der Kamer behoren, met hun zielenaantal op 1 Jan. 1929 en hunne oppervlakte in hectaren.

Ter vergelijking met Helmond laten wij hier eene gedeeltelijke opsomming volgen.

	Aantal inwoners	Grootte in hectaren
Helmond	24592	1460
Deurne c.a.	10501	12236
Bakel c.a.	2819	7593
Asten	5456	6959
Eindhoven	77548	6141
Semerén	4251	6000
Gemert	5850	5663
Mierlo	5242	3461

Helmond was een van de kleinere gemeenten wat oppervlakte betreft.

met 4 tegen 3 besloten aan Gedeputeerde Staten mee te delen dat men het "wenschelijk" vond zich te verenigen met een andere gemeente. In de discussie werd uitgesproken dat de gemeente Helmond niet genoemd mocht worden. De Houtse raadsleden hadden voorgestemd. Raadslid Van Dijk beweerde dat 90% van de Houtenaren bij Helmond wilde. Uit de discussie bleek ook dat burgemeester Verheugt geen voorstander was.

Het eerste teken van annexatie.

Burgemeester Verheugt had het uit de krant moeten vernemen. Dat stak hem. Officieel was hij pas op de hoogte van annexatieplannen, nadat hij een verslag van de raadsvergadering van 26 juli 1920 van de gemeente Helmond had gelezen, dat gepubliceerd was in het Nieuwsblad van Helmond. Natuurlijk deden er al geruchten de ronde, maar de burgemeester ging er vanuit dat Mierlo met meer dan 4.000 inwoners groot genoeg was om samenvoeging te voorkomen.

In de bewuste raadsvergadering van 26 juli 1920 vertelde burgemeester Van Hout van Helmond dat hij eind 1919 bezoek had gekregen van enkele

Antonius van Gennip. Raadslid 1894-1921.
Wethouder 1900-1919

heren van Het Hout: pastoor Strijbosch, het hoofd van de openbare school A. van der Heijden en enkele raadsleden. Zij hadden te kennen gegeven dat Mierlo-Hout zich graag wilde aansluiten bij Helmond.

Het woord annexatie was op 13 december 1919 al in de raadsvergadering van Mierlo gevallen. De raad had eerder al het besluit genomen om een nieuw raadhuis te bouwen. Het bestaande gebouw was te klein en voldeed niet meer aan de eisen van de tijd (uiteindelijk bleef het tot 1963 in gebruik!). Raadslid en Houtenaar Antonius van Gennip merkte tijdens deze vergadering op dat bij het bepalen van de plaats waar het nieuwe raadhuis gebouwd zou worden, rekening gehouden moest worden met een eventuele annexatie van Het Hout. Ongetwijfeld was hij een van de raadsleden die met burgemeester Van Hout gesproken had!

Het begin van de strijd.

In de raadsvergaderingen van september en oktober 1920 kwam het onderwerp annexatie opnieuw aan bod, omdat Helmond het voorstel gedaan had Mierlo-Hout aan haar grondgebied toe te voegen. Het College van B. en W. van Mierlo stelde de gemeenteraad voor de brief ter kennisgeving aan te nemen. De raad had immers in het verleden besloten dat Mierlo niet opgedeeld mocht worden. Uit de discussie bleek dat wethouder Gerardus Keeren, wonende op Het Hout, het niet eens was met burgemeester Verheugt en wethouder Johannes Knoops. Beide partijen kwamen opnieuw

met argumenten voor en tegen annexatie. De burgemeester vroeg aan Ant. van Gennip zijn beweringen, die hij tijdens de raadsvergadering deed, te onderbouwen. Hij kreeg als antwoord: "*Ik handhaaf mijn standpunt. U moet niet denken dat ik een kwajongen van vandaag of gisteren ben, ik heb reeds 25 jaren dezen zetel bekleed*".

De Houtse raadsleden waren in de meerderheid. De raad besloot met 4 tegen 3 stemmen akkoord te gaan met het Helmonds voorstel. M. Steenbakkers, J.T.H. Knoops en P.A. Foederer moesten opnieuw het onderspit delven.

In de raadsvergadering van 3 augustus 1922 vroeg Verheugt opnieuw naar het standpunt van de raad met betrekking tot annexatie, want hij en de wethouders hadden het verzoek van Gedeputeerde Staten gekregen om samen met Helmond, Stiphout en Geldrop de uitbreiding van Helmond te bespreken. Inzet van G.S. was opheffing van Mierlo en Stiphout. Mierlo-Hout moest naar Helmond, het Dorp (het deel van de gemeente ten zuiden van het Eindhovens Kanaal) naar Geldrop en Stiphout in zijn geheel naar Helmond.

Nu was de samenstelling van de Raad inmiddels veranderd. Antonius van Gennip had afscheid genomen en was opgevolgd door Petrus Fr. van Vlerken, een Houtse landbouwer. Van Vlerken was erg gezien op Het Hout, waar hij o.a. secretaris van het Kerkbestuur was, voorzitter van de Boerenbond en kassier van de Boerenleenbank. Hij was tegen annexatie totdat bewezen was dat het voor Mierlo beter was samen te gaan met een andere gemeente. Er werd veel met cijfers gegoocheld, maar niemand kon duidelijkheid geven. Van Vlerken was ervan overtuigd dat veel minder dan 90% van de bevolking van Het Hout voor annexatie was. Tijdens zijn optreden in de vergadering van 3 augustus oogstte hij veel bijval vanaf de "tribune". Verheugt maakte een einde aan het handgeklap en voetgetrappel door te verwijzen naar een bepaling in het reglement van orde dat het publiek haar instemming of afkeuring niet mocht betuigen op straffe van verwijdering uit de raadszaal.

In de uitnodiging van Gedeputeerde Staten om deel te nemen aan het eerder genoemde "vertrouwelijk gesprek" stond dat er geen schot zat in de besprekingen over de uitbreiding van Helmond. De betrokken partijen moesten daar samen maar eens goed over praten. Van de vertegenwoordigers van Helmond werd verwacht dat zij van deze bijeenkomst een verslag naar 's-Hertogenbosch zouden sturen. Burgemeester Verheugt had zijn

Ingezonden Stukken.

(Buiten verantwoordelijkheid der Redactie.)

AFGELUISTERD.

Waarom Nol op annexatie tegen is.

Piet: 't Is toch wà te zegge mè die annexatie tiggeworrig!

Nol: Ja dè eest, ik ben d'r hard op tigde.

Piet: En worrum bende gai d'r op tigde?

Nol: Bè, ik heb gehuird, als Mierle bai Geldrup kumt, dan zulle alle inwoners van Mierle, grout en klèn in Geldrup nao de school moetel!

Piet: En worrum moet dè?

Nol: Wel um de Geldrupsche taal te leire!

Piet: As dè wor is, dan ben ik er nog harder op tigde!

C. V.

Een afgeluisterd gesprek in het dorp.

antwoord al snel klaar. Met grote letters schreef hij op de uitnodiging "TEGEN".

Op 24 maart 1923 brachten leden van Gedeputeerde Staten een bezoek aan Helmond en omgeving om de situatie ter plaatse op te nemen. Helmond had een herziening van de grenswijziging aan gevraagd. Verheugt werd om 16.00 uur verwacht aan de grens met Geldrop.

Enkele maanden daarna kwamen de Colleges van B. en W. van de betrokken gemeenten opnieuw bij elkaar voor een "vertrouwelijke samenspreking". Deze bijeenkomst wekte veel ongenoegen bij de Mierlose afvaardiging. Zij wilde het verslag eerst ter goedkeuring inzien voordat het naar Gedeputeerde Staten ging. Het College van B. en W. van Helmond weigerde dat, men mocht het verslag zelfs niet eens lezen. Dus weer een boze brief richting 's-Hertogenbosch met de opmerking dat men zich afvroeg of ze in de toekomst nog wel mee moesten doen aan dergelijke besprekingen.

In augustus 1923 kwamen Gedeputeerde Staten met een nieuw voorstel, "want uit besprekingen, briefwisseling en onderzoek is Ged. Staten gebleken dat de groei van Helmond enige voorzieningen ten aanzien van de administratieve grenzen noodig maakt". De hele gemeente Mierlo moest naar Helmond met uitzondering van een strook van ongeveer 1 ½ km van het zuidwestelijk deel dat bij Geldrop zou komen, dus het gebied Molenheide.

Op grond van art. 129 van de Gemeentewet werd Mierlo gevraagd haar "gevoelens" vóór 15 september 1923 kenbaar te maken. De provincie kreeg niet meteen antwoord. Mierlo wilde eerst weten welke redenen er nu weer ten grondslag lagen aan dit voorstel.

Gedeputeerde Staten gaven als antwoord dat Helmond meer grondgebied nodig had en dat honderden Mierlose gezinnen sterk aangewezen waren op Helmond. De belastingen in Mierlo waren te hoog om de personeelslasten te betalen waardoor ambtenaren een nevenbetrekking moesten nemen om de kost te kunnen verdienen. Dat Molenheide naar Geldrop ging was nodig omdat Geldrop zich steeds meer uitbreidde richting Mierlo en "verder omdat wij het ter wille van de zedelijke belangen van de streek noodig achten, dat het nabij gelegen Geldrop politietoezicht uitoefent over het ontspanningsoord Molenheide".

Burgemeester Verheugt was een doorbijtertje en liet niet met zich sullen. Hij was het niet eens met de gebruikte argumenten en wees in een brief van 3 oktober 1923 op uitspraken door de minister gedaan

in de 2^e Kamer. Hij sloot zijn antwoord af met: "Wij vertrouwen daarom bij Uwe vergadering de overtuiging te hebben gevestigd, dat een eventueel voorstel tot annexatie dezer gemeente niet steunt op de door de wet gevorderde noodzakelijkheid, strijdt met den wensch der overgrootte meerderheid van de ingezetenen en alzoo indruischt tegen de meening van Zijne Excellentie den Heer Minister van Binnenlandsche Zaken, welke wij boven aanhaalden".

Een nieuwe gemeenteraad.

In verband met de toename van de bevolking kwam op 4 september 1923 de Mierlose raad voor het eerst bijeen in de samenstelling van 11 leden. Houtenaar A.F. de Veer was één van de nieuw gekozenen in de raad, terwijl G. Keeren niet terugkeerde. Oud-Helmonder De Veer was een groot voorstander van annexatie en zou dat ook, zowel binnen als buiten de raad, laten merken.

Aan het begin van de bijeenkomst werden de nieuwe raadsleden geïnstalleerd en P.F. van Vlerken en J.Th Knoop tot wethouders gekozen. Op de agenda stond slechts één punt: het nieuwe voorstel van

Petrus van Vlerken, raadslid 1922-1935
wethouder 1923-1931

Gedeputeerde Staten: Mierlo bij Helmond, Molenheide bij Geldrop. De verhoudingen in de raad waren behoorlijk veranderd. Raadslid M. Steenbakkers kwam al jaren met het voorstel om zonder voorbehoud tegen annexatie te zijn. Nooit was zijn voorstel aangenomen, maar nu lagen de kaarten anders. Van de 11 leden stemden er 7 voor dit voorstel. Twee leden die tegen stemden de wethouders P.F. van Vlerken en J.Th. Knoops waren wel tegen annexatie, maar vonden het "zonder voorbehoud" te ver gaan.

In 1924 werd een "Comité, gevormd uit ingezetenen van Mierlo-Hout" in het leven geroepen, waar raadslid A.F. de Veer voorzitter van werd en H.J. Leijten secretaris. Zij stuurden een brief naar Gedeputeerde Staten met het verzoek om aangesloten te worden bij Helmond. De redenen die zij aangaven waren de hoge belastingen in Mierlo, de slechte wegen en gas- en watervoorzieningen. Veel Houtenaren werkten in Helmond en voelden zich meer bij deze plaats betrokken dan bij het Dorp.

Er werden bijeenkomsten belegd voor pro-annexionisten. In de raadsvergadering van

Aan den
Edelachtbaren Heer
J. P. Verbeugt.
Burgemeester.
der gemeente Mierlo
W. led.: Gertr.: Heer.

Hiermede bericht ik
U, aldat ik het punt
annexatie niet op de
agenda wensch geplaatst
te zien.

Uw onderdaanige
dienaar
A. de Veer

Adrianus de Veer was een fel voorstander van de annexatie. Raadslid 1923-1927

17 november 1924 werd A. de Veer daarop aangesproken. Men vond dat de discussie in de raadzaal thuis hoorde. Een raadslid moest de belangen van alle Mierlonaren dienen. Bovendien werden allerlei voordelen van annexatie genoemd die niet onderbouwd werden met feiten. Raadsleden hadden graag dat De Veer zijn argumenten in de raad met bewijzen zou staven.

In de eerstvolgende raadsvergadering hield hij een betoog om aan te tonen dat een samengaan met Helmond grote voordelen opleverde. Zijn betoog wekte echter veel ergernis op bij de raadsleden. De Veer zei in de vergadering dat hij zich door 7 à 8 raadsleden voelde "afgemaakt". In de krant verschenen enkele ingezonden stukken uit Mierlo-Hout om het raadslid te verdedigen.

De Veer vond dat er in de gemeenteraad niet meer over annexatie gesproken hoefde te worden. De raad had immers in de vergadering van 11 februari 1920 haar standpunt bepaald.

Het eerste wetsontwerp van Gedeputeerde Staten.

Op 8 april 1925 kwamen de Gedeputeerden met een wetsontwerp "tot uitbreiding van Helmond met gedeelten van Mierlo en Aarle-Rixtel". Mierlo-Dorp zou volgens het voorstel blijven bestaan als een zelfstandige gemeente. Dit alles zou moeten gebeuren met ingang van 1 mei 1926.

De betrokken gemeenten werden vriendelijk verzocht verkiezingen uit te schrijven op grond van art. 131 van de Gemeentewet voor de samenstelling "van eene door de kiezers voor den raad te kiezen Commissie uit den ingezetenen". Deze commissie moest los van de raad zijn "gevoelen" uitspreken over het ontwerp. Daarom werd er gesproken over "de Dubbele Raad".

Ondanks het behoud van een eigen gemeente was het gemeentebestuur niet blij met een eventueel verlies van Mierlo-Hout. Het wetsontwerp was niet in het belang van Mierlo en was niet nodig voor het algemeen belang concludeerde men. Het schrijven

— De kersenboomgaardhouders zitten in zak en asch over den gerenommeerden naam van „Mierlosche kersen”. Worden wij nu geannexeerd, zoodat de plaatsnaam „Mierlo” van de kaart verdwijnt, zoekt dan maar eens uit hoe de in binnen- en buiten-land zoo zeer gewilde zwarte balletjes zullen genoemd worden. De firmanaam is dan naar de haaien.

Hoe moest het dan met de Mierlose Zwarte?

Mierlo-Hout, 2 April 1927.

Mijnheer de Redacteur,

Gelieve onderstaand in uw veelgelezen blad op te nemen. Bij voorbaat mijn dank. Geachte Kiezers en Kiezeressen van Mierlo-Hout!

De tijd is wederom daar, dat er candidaten gesteld moeten worden voor den Gemeenteraad. Verdient het nu geen aanbeveling om thans diegenen candidaat te stellen, die we ook ons vertrouwen hebben geschonken voor de dubbele Raadsverkiezing, betreffende de annexatie bij Helmond.

Gij allen dus, die vóór annexatie zijt, stelt alleen die candidaten van wien gij weet, dat zij ook dat gevoelen deelen. Ge weet allen zeer goed, dat indertijd gebleken is, dat 90 % der inwoners van Mierlo-Hout voor annexatie zijn.

Inwoners van Mierlo-Hout, stelt dus alleen pro-annexatie candidaten en brengt allen bij de verkiezing als één man daarop uwe stem uit. Denk Zondag 3 April allen daaraan.

Enige weldenkende Kiezers.

De samenstelling van de gemeenteraad was bijzonder belangrijk.

van de Houtenaren aan Gedeputeerde Staten was alleen in naam bekend, maar op welke wijze de lijst en de ondertekening tot stand gekomen waren was niet bekend. De gemeenteraad trok de betrouwbaarheid van de handtekeningenakte in twijfel.

Op 21 juli kwam de Commissie bij elkaar. Hierin waren gekozen M. van Thiel, F. Sandbergen, A. van Wijk, J. Klaasen, J.J. Knoops, P.v.d. Linden en pastoor J. de Winter. De leden besloten Gedeputeerde Staten meer informatie te vragen om tot een gefundeerde mening te komen. De Commissie had drie vragen:

1 Op welke wijze is gebleken dat Helmond meer grondgebied nodig heeft?

2 De Commissie wil graag een afschrift van de brief van de inwoners uit Mierlo-Hout met het verzoek aangesloten te worden bij Helmond.

3 In de memorie van toelichting geeft Ged. Staten aan dat zij de wensen van Helmond gedeeltelijk wil inwilligen. Welke wensen had Helmond dan?

De antwoorden waren teleurstellend voor de Commissie. Het antwoord op de eerste vraag luidde dat de redenen al vanaf 1920 aangegeven waren. Op de tweede vraag kwam het antwoord dat de brief niet gegeven werd. Er werd alleen maar aan de Commissie gevraagd wat zij van het voorstel vond. Ook de wensen van Helmond werden niet

aangegeven, want de Commissie werd alleen gevraagd aan te geven wat ze van het voorstel vond.

Op 3 september kwam de Commissie opnieuw bijeen. Pastoor de Winter en P. van der Linden waren vanwege ziekte afwezig, maar gaven schriftelijk aan: "dat de beweegredenen van Ged. Staten niet juist zijn of niet overtuigend en voldoende om de uitbreiding van Helmond te wettigen". Zonder hoofdelijke stemming besliste de Commissie dat het wetsvoorstel "onaannemelijk" was.

Burgemeester Verheugt en zijn wethouders wilden de besluiten van de provincie niet afwachten. Zij schreven een brief naar de Minister van Binnenlandse Zaken en Landbouw om een onderhoud. De minister wilde nog geen afspraak maken zolang hij geen wetsontwerp van Gedeputeerde Staten ontvangen had.

Daarna werd het even rustig rondom de annexatieplannen, want ook Helmond was niet tevreden over de wetsvoorstellen, met name de uitbreiding in de richting van Aarle-Rixtel voldeed niet aan hun wensen. Helmond wilde een gedeelte van de gemeente Aarle-Rixtel, gelegen tussen de Zuid Willemsvaart en Helmond. Dit gebied was bestemd voor industrie en het bouwen van villa's. Het gemeentebestuur was niet tevreden met een partieel uitbreidingsplan. Men vreesde dat als er een gedeeltelijke annexatie had plaats gevonden, het zeer moeilijk zou worden nog een tweede uitbreiding te verwezenlijken.

Op 2 mei 1928 kwam er een nieuw voorstel van Gedeputeerde Staten. Mierlo bleef zelfstandig, behield het Broek en een gedeelte van Diepenbroek en Kranenbroek, maar de grens met Helmond kwam nu ongeveer 200 meter ten zuiden van het Eindhovens Kanaal te liggen, waardoor de textiel fabrieken van De Haes en Swinkels in de Brugstraat ook aan hun grondgebied toegevoegd werden. Mierlo, Aarle-Rixtel en Helmond, dat meer van Aarle-Rixtel wilde, waren tegen.

Op 16 november kwamen de Commissaris van de Koningin en de Griffier naar Mierlo. De burgemeester van Mierlo werd om half elf verwacht op de weg van Helmond naar Mierlo bij de Goorloop.

In 's-Hertogenbosch wil men de zaak nog weer eens bestuderen. Verheugt wordt gevraagd allerlei informatie te verstrekken over inwoneraantallen, industrieën, de wijze waarop de inwoners in hun

Om drie uur vertrok de anti-annexatie optocht vanaf het Patronaat naar de grenzen van Geldrop en Helmond. Een bonte optocht waarin ieder buurtschap, ieder gezelschap of vereniging van het Dorp vertegenwoordigd was. Allerlei leuzen, gericht tegen de annexatie, werden meegevoerd. Voorop ging een heraut, gevolgd door de Jonge Boerenstand te paard, de Boerenbond, de Werkliedenvereniging, de turnclub, de hand- en kruisbooggezelschappen, kaartgezelschappen, de voetbalclub, het mannenkoor, enz., enz. In de optocht werden negen praalwagens meegevoerd waarop o.a. het annexatiespook en de anti-annexatiedraak stonden uitgebeeld. Onder begeleiding van Harmonie "St. Lucia" zong het "Mannenkoor" het anti-annexatielied. De zeven kandidaten voor de "Dubbele Raad", gezeten in een koets, reden ook in de stoet mee. De tocht naar de grens van Geldrop verliep heel rustig, maar de tocht naar Helmond gaf andere taferelen. Op het Hout probeerden voorstanders van annexatie met veel geschreeuw het anti-annexatielied te overtreffen.

Het Anti-annexatielied.

(wijze: Limburgs volkslied)

Waar in boomgaard, wei en bosch
't Vog'lenkoor steeds zingt
Waar in't groene korenveld
Het lied des leeuw'riks klinkt.
Waar het lied der kind'renschaar
Het hart zo zeer bekoort.
Daar blijft mijn vaderland (bis)
Mierlo's dierbaar oord (bis)

Waar de kers'boom heerlijk bloeit
De manden boord-vol vult
De zon het prachtig gele graan
In waas van goudpracht hult
Bloemgaard en beemd en bosch
Overheerlijk gloort
Daar is mijn vaderland (bis)
Mierlo's dierbaar oord (bis)

Waar der Vad'ren Mierlo's taal
Klinkt met held're kracht
Waar men kloek en fier van aard
Vreemde praal veracht
Eigen zeden, eigen schoon
't Hart des volks bekoort:
Daar is mijn vaderland (bis)
Mierlo's dierbaar oord (bis)

Waar aan 't oud Oranjehuis
't Volk blijft "hou en trouw"
Blijven w'ook aan ons gezag
Een in vreugd en rouw,
Trouw aan God en trouw aan wet
Heerscht van Zuid tot Noord:
Dan blijft het kersenland (bis)
Het zelfstandig oord (bis)

Het Dorp had nog een ander anti-annexatielied, op de wijs van "Wien Neerlands bloed", waarin de inwoners opgeroepen werd het nageslacht te behoeden voor een wanbesluit.

Langs de weg waren ook pro-annexatieborden aangebracht. Deze keer legden de Dorpenaren niet in een Houts café aan.

Om ongeveer zeven uur eindigde de tocht weer in het dorp, waarna voorzitter Foederer nog een toespraak hield.

Natuurlijk had Het Hout een annexatielied:

Het Annexatielied.

(wijze: Op nu makkers, laat ons dwalen)

Treedt nu Houtenaren samen;
Zingt met ons vereend' van zin
Het besluit dat wij eens namen
Blijft er, bij ons, nog steeds in!

Eens bij Helmond te behooren,
Dat is onzen harte-wensch.
Daarom klinken onze koren
Voor een nieuw' gemeentegrens.

Houtenaren, al te gader,
Sluit u aan voor onzen strijd;
Want de oplossing komt nader,
Het is nu de juiste tijd.

Voor den arbeid, voor onz' zaken,
Moeten wij steeds naar de stad;
En om daarbij te geraken,
Ja, wij wenschen, eischen dat!

De pro-annexatievergadering.

Ook op Het Hout zat men niet stil. Op 4 juni 1929 organiseerde het "Comité van actie voor annexatie" een bijeenkomst in Unitas waar voorzitter J. Overzier en toespraak hield, waarin hij de achterstelling van Het Hout t.o.v. het Dorp

benadrukte. Hij herhaalde nog eens de argumenten die steeds gebruikt werden.

Een journalist van het Eindhovens Dagblad ging in juni 1929 de mening van de bewoners peilen in de diverse randgemeenten. Over Mierlo-Hout schreef hij het volgende:

"In Mierlo-Hout zijn de meeningen ten aanzien van de annexatie sterk verdeeld. 't Hout, het grootste gedeelte van Mierlo'sche grondgebied, dat Helmond begeert, heeft zich onder leiding van den pastoor aldaar voor den annexatie verklaard. 't Hout vormt met Helmond dan ook in alle opzichten één geheel. Het loopt zonder eenigen overgang in Helmond over, de bewoners werken in Helmond, doen hun boodschappen in Helmond en gaan er naar de bioscoop. Er is zelfs een gedeelte van den weg, waar de huizen aan de eenen zijde tot Mierlo en de andere zijde tot Helmond behooren. Dit heeft tot gevolg dat de Helmondsche zijde wel water en gas bezit en de Mierlo'schen overburen hun huizen met een piepende waterpomp en een walmende petroleumlamp moeten probeeren gezellig te maken. Breekt er een besmettelijke ziekte uit, dan geschiedt dit bijna altijd aan de Mierlo'sche kant".

Na al deze akties keerde de rust weer even terug in Mierlo.

De leden van Gedeputeerde Staten hadden nog steeds geen oplossing voor het probleem. Op zaterdag 19 oktober 1929 zaten de heren uit 's Hertogenbosch in het raadhuis van Mierlo om de toestand met B. en W. te bespreken.

Dit leidde tot een nieuw voorstel dat vlak voor Kerstmis op de deurmat van het raadhuis viel. Mierlo zou toch weer gedeeltelijk blijven bestaan. Het College van B. en W. werd verzocht vóór 15 januari 1930 op het nieuwe voorstel te reageren.

(wordt vervolgd)

Theo de Groof.

ANNEXATIE!

Over annexatie-kwesties.

Wordt geboemd, met véél gewicht.

D'één is vóór, de ander tegen,

En de keuze lang niet licht.

Moet j'r op het Hout van hooren:

„Wij, stielmoederlijk bedeed,

Willen niet bij Mierlo hooren

Menschen, dat men 't ons ontsteelt".

„Wij, miskende Houtenaren.

Noodig, als er moet betaald

Hebben Mierlo niet meer noodig.

Dat de d.... het maar haalt.

„Laat ons stadsche juffers wezen.

Fijn menheeren, sjiek en net;

Helmond, juist, dat zal het wezen,

Dàar ons zinnen op gezet!"

Vijf en twintig duizend menschen.

Daar heeft Helmond op gehoopt;

Voor verhooring van deez' wenschen

Wordt nu Mierlo maar gesloopt!

Vijf en twintig duizend, prijzen

Zich, gelukkig dat ze zijn

Inwoners van 't mooie stadje

Met belasting, o, zoo klein!

Geldrop wenscht ook mee te deelen

Van het dorp, dat wordt verscheurd

En 't kan hen alleen maar schelen

Wat met 't beste deel gebeurt!

Groei en bloei komt allerwege

In onze gemeente, dan;

Krijgen doen we fraaie wegen....

Belasting, dat bestaat niet, man!

Op het Broek, daar gaat het spannen

Men is heelemaal niet content.

Want de Broeksche boerenmannen

Zijn vóór 't Mierlosch contingent.

Laat ons vóór of tegen wezen.

Eén van beide moet het zijn

Als het vóór is, zal het te vreezen;

Tégen?.... ook niet beter zijn!

PHOHL

Ook de dichterskwaliteiten van de Mierlonaren werden gebruikt om hun mening weer te geven.

VAN MERKLAP TOT BORDUURLAP

De Merklap

Wanneer de merklap precies ontstaan is, is tot nu toe niet bekend. De oudste in Nederland aanwezige merklap dateert uit 1608. Waarschijnlijk werden er voor die tijd ook wel merklappen gemaakt, want de eerste gedrukte patronenboekjes van Johann Schonsperger te Augsburg verschenen in 1523. Op een schilderij van Joos van Cleve "De heilige familie", ongeveer rond 1520 geschilderd te Antwerpen, is een afbeelding van een merklap te zien. In Nederland werkte men in het begin voornamelijk met patronen die zelf "ontworpen" waren of naar voorbeelden van moeders merklap en bijbelse taferelen. Bij het bekijken van een merklap vraagt men zich vaak af wie de maakster was en onder welke omstandigheden zij werkte. Merklappen werden vroeger gemaakt door meisjes van ongeveer 6 tot 14 jaar oud, als oefening voor het borduren en merken van het later door hen te maken linnengoed en/of kledingstukken voor hun uitzet. Het alfabet werd gebruikt voor het merken van de linnenuitzet en de cijfers om aan te geven hoeveel linnengoed men van een bepaalde soort had. Vroeger was het gebruikelijk om het linnengoed 1 of 2 maal per jaar naar een wasserij en blekerij te brengen. Om diefstal of verwisseling te voorkomen moest het linnengoed dus goed gemerkt zijn. De merklappen maakten de meisjes vaak onder leiding van een lerares. Dit was veelal de vrouw van de schoolmeester, maar soms ook

Een letterlap uit 1882

onder moeders leiding. Rond 1880 kwam er een schoolwet waarin werd opgenomen, dat aan lagere scholen onderwijs gegeven diende te worden in onder andere het maken van "fraaie handwerkjes voor meisjes". Naar aanleiding hiervan werden de welbekende rode schoollapjes gemaakt. De merklappen werden voornamelijk in kruissteekjes geborduurd, maar soms zie je op merklappen ook het gebruik van platstiksteek, koninginnesteek, vetergatsteek en Spaanse oogjes.

De Letterlap

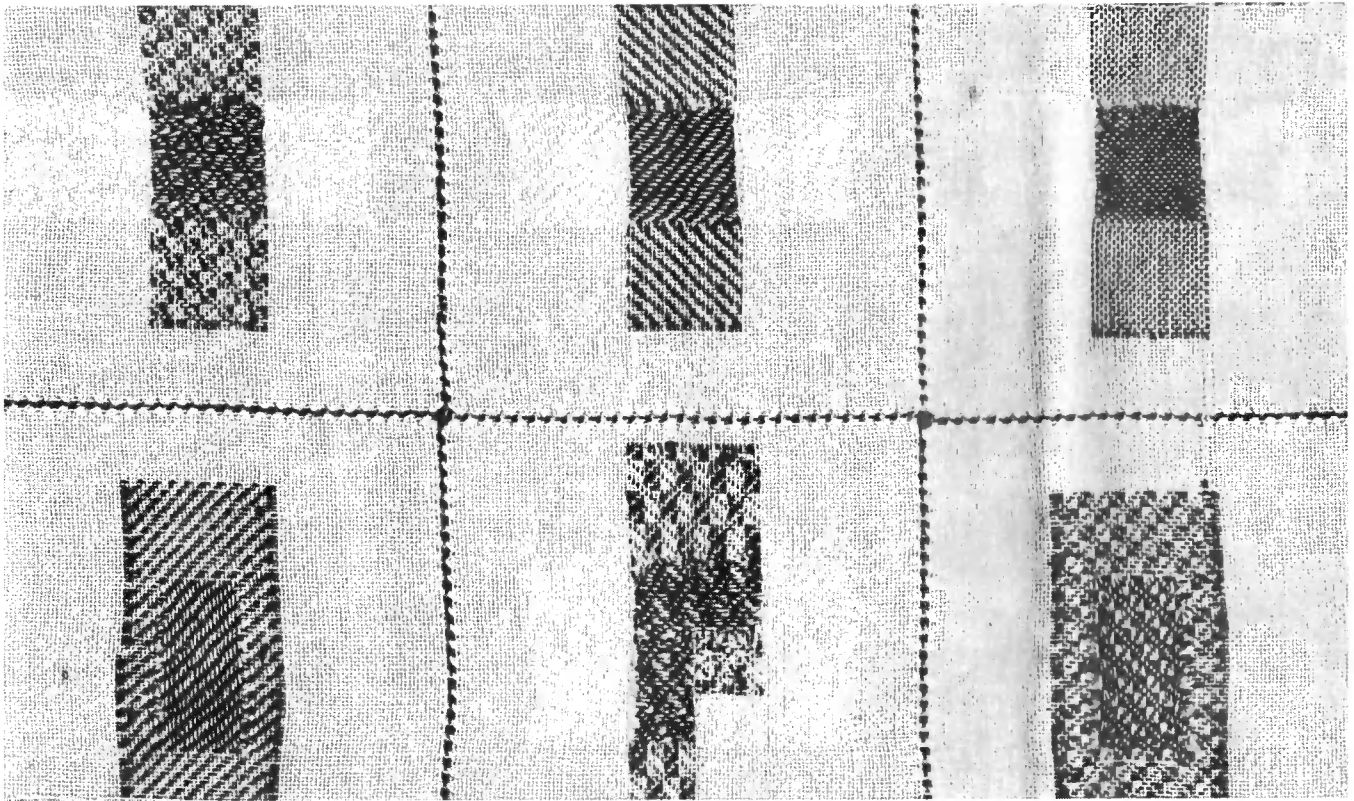
Op letterlappen zijn uitsluitend alfabetten geborduurd. Het maken van deze letterlappen had voor de meisjes vaak meerdere functies: men leerde de vaardigheid van het borduren en tevens ook het alfabet, waardoor het kind bordurerwijs leerde lezen, noodzakelijk voor het lezen van de bijbel.

Vaak vinden we op letterlappen alfabetten met verschillende volgorde. Het eerste alfabet naar moeilijkheidsgraad, dus eerst werden de rechte letters I, H, N etc. geoefend, kon het kind dat goed dan mocht ze het echte alfabet gaan maken. De getallen gaan meestal van 0 tot 9 maar soms ook tot en met 12, dat een veel voorkomend getal was op het linnengoed van de uitzet. Veel merk en letterlappen zijn goed bewaard gebleven, vaak in de linnenkast bij het linnengoed, waarschijnlijk uit nostalgie en herinnering aan de maakster. Bij merklappen zijn naast de alfabetten ook motieven geborduurd vaak met symbolische betekenis. Borduurlappen werden vanaf de 19^e eeuw vaak met motieven en randen geborduurd, maar niet altijd met een alfabet. Na 1850 werden er ook diverse borduursteken en technieken geoefend op grof stramien met wol die, afkomstig uit Berlijn, erg populair werd. Deze noemde men stekenlappen.

De Stoplap

Stoplappen zijn heel herkenbaar. Hierop leerde men het stoppen en herstellen van stoffen zoals damast tafellinnen. Ook werd deze techniek geleerd in meisjesweeshuizen en op goede naaischolen om hierdoor later een zelfstandig beroep te kunnen uitoefenen. Om de techniek te leren werd een gat geknipt in de stof, en met contrasterende kleuren, dit om fouten te voorkomen maar ook om te kunnen zien hoe het echt moest, werd de desbetreffende weeftechniek geoefend. De stoplappen werden meestal gemaakt door meisjes vanaf 12 jaar en ouder, het merklappen maken hadden ze dan al in de vingers. Stoplappen hebben nau-

Een gedeelte van een stoplap uit 1908. Duidelijk zijn de verschillende bindingen te zien.

welijks merklapmotieven. De meeste stoplappen werden gemaakt op een linnen of katoenen lap en er werd gestopt met zijden garens. Dat leerde gemakkelijker omdat de draden makkelijk te voegen waren en de lerares kon snel zien of er een fout in de stop was gemaakt, doordat de stoppen altijd tweekleurig waren. De meest gebruikte bindingen in een stoplap zijn gebaseerd op de platbinding en de keperbinding, en dit in alle mogelijke variaties. Het zijn de bindingen die het meest werden gebruikt voor huishoudlinnen. Soms zit er in een stoplap een damastbinding.

De Borduurlap

De moderne merklappen mogen we eigenlijk niet meer zo noemen, maar borduur- of herinneringslap, omdat ze vaak bij een bepaalde gebeurtenis gemaakt worden, zoals geboorte, bruiloft, als men vijftig jaar wordt enz. Maar het voornaamste is dat we plezier beleven aan het borduren van onze "Merklappen".

Enkele richtlijnen voor het maken van een merklap: bedenk voor wie en waarvoor U een merklap wilt maken. Bij geboorte, huwelijk van zoon of dochter, vijftienving of vijftig jaar getrouwd, als aandenken, voor de kinderkamer, voor u zelf omdat u bepaalde motieven mooi vindt. Zet naast de motieven, de namen van de ouders, de kinderen of ini-

tialen ook altijd de naam, leeftijd en geboorteplaats van de maakster. Borduur op een merklap ook altijd wanneer U deze beëindigd hebt. Enkele soorten weefsels zijn handwerk- of kaaslinnen, wollen of halfwollen handwerkstof en stramien. Enkele soorten garens zijn, katoen (split-zijde), linnen en dunne wol.

Merklappen hun betekenis en symbolen

Bloemmotieven: De roos is een beeld van liefde, schoonheid, vreugde, stilzwijgendheid. Vijf rozen aan een struik symboliseren de vijf wonden van Christus. De lelie duidt op de Verlosser, dan weer op de heiligen of op de kuisheid, onschuld, maagdelijkheid. De zgn. Franse lelie (heraldisch teken) is geen lelie maar een lisbloem. Het viooltje stelt nederigheid en droefheid voor. De roze anjelier is het symbool van de moederliefde. De tulp is symbool van de volmaakte liefde.

Geloof, hoop en liefde: Geloof staat voor kruis, kelk, evangelieboek, kerkmodel, brandende kaars, kroon. Hoop staat voor anker, kompas, vogel in kooi, bij, zeilschip, pelgrimsstaf, korenaren. Liefde staat voor hart, hoorn des overvloeds, vlammen, lam, leeuwin met jongen, brood, kachel, duif. Een krans met daarin een gekroond hart stelt de betekenis van het huwelijk voor, verstrengelde handen symboleren eendracht en trouw.

Diermotieven: de adelaar symbool van Christus Hemelvaart, de bok zinnebeeld der wellust en onkuisheid, de eenhoorn symbool van kuisheid en zuiverheid, de gans staat voor waakzaamheid, domheid, onnozelheid, praatzucht, het hert staat voor zachtmoedigheid en fierheid, de hond voor trouw en waakzaamheid, de kat voor luiheid, gemakzucht en vrijheid, de ooievaar symboliseert de waakzaamheid, ouderliefde en is gelukaanbrenger, de pauw staat voor pronkzucht, ijdelheid, de valk is symbool van de trots, van de adel(riddertijd), de vlinder blijheid, dartelheid. De zwaan is het embleem van de Lutherse kerk en komt veel voor op Friese merklappen, afgebeeld als enkele of symmetrisch geplaatste zwanen, de spinnende aap is het symbool van de duivel en alle ongewenste eigenschappen, zoals dwaasheid, luiheid enz.

Diversen: Hartmotieven gekroond, doorschoten met pijlen, brandend of in een krans van vlammen of stralen. De wijnpers symboliseert de overwinning van de geest op zichzelf. De zeemeermin met een kam en een spiegel in de hand symboliseert de ijdelheid. Harp of lier staat voor reinheid, verhevenheid en muziek.

Hoekmotieven willekeurig geplaatst: Huis (meestal ouderlijk huis van de maakster) en huisraadmotieven hebben betrekking op de huishoudelijke bezigheden van de huisvrouw, die duiden op tevredenheid, vlijt, huiselijkheid en gastvrijheid. Kerk, kerktoeren en kerkelijke voorwerpen betekenen het geloof, het dak is de liefde, de deur is gehoorzaamheid, de vloer is de nederigheid, de wanden zijn de vier kardinale deugden, de vensters blijmoedige gastvrijheid, de kerktoeren is het symbool van luide prediking die naar de hemel wijst, de ronde bal of appel onder het kruis op de toren vermaant ons dat het katholieke geloof moet worden verkondigd en beleefd.

De Levensboom: Op de merklappen door de eeuwen heen een van de voornaamste motieven. Hij komt in allerlei motieven vooral of niet geflankeerd door dieren, mensen en initialen.

Molens: De oorsprong van de windmolen en de tijd waarin deze is ontstaan, is niet met juistheid te zeggen. Meest voorkomende type op merklappen is met de wieken in kruisstand.

Randmotieven: Op vele merklappen komen randen voor van druiventrossen en bladeren die de wijnrank voorstellen. Ook bloemenranden en zelfverzonden motiefjes lenen zich goed als randmotieven. **Tafereeltjes en mensfiguren:** Bijenkorven met er omheen vliegende bijen als beeld van de kloosterlijke en kerkelijke gemeenschap. Ruiters, paard en wagen symboliseren het blinkend heilig ros van

de hemelgod, van de zon en mannelijke kracht en van de vruchtbaarheid. Het paard verbeeldde het menselijke, de ruiter, de goddelijke natuur. Levens- of ouderdomstrap betekenen het mensenleven dat in verschillende aantallen en levensfasen wordt ingedeeld.

Cijfers, Vierkant, Ster en Achthoek: Het getal 2 symboliseert het jodendom en het christendom. Het getal 3 de volmaaktheid bijvoorbeeld de drie wijzen. Het vierkant de wereld of natuur. Het cijfer 4 staat voor de 4 elementen, de 4 profeten enz. Het cijfer 5 symboliseert de boeken van Mozes, 5 wijze en 5 dwaze maagden, 5 zintuigen van de mens. Het cijfer 6 is het symbool van de arbeid. Het cijfer 7 de voleinding, de 7 gaven van de Heilige Geest. De achthoek vindt men terug in de vorm van de doopvont en is het getal van volmaaktheid en herschepping door Christus. Het cijfer 9 symboliseert hellestraffen, koren van engelen en levensgetijden. Het cijfer 10 is het symbool van de christelijke volmaaktheid. De Ster: achtpuntig is het zinnebeeld van Bethlehem, zespuntig een joods symbool, de vijfpuntige ster kondigt de geboorte van Christus aan.

Vrucht en Bomen: De appel was in de oudheid om zijn zoetheid en schoonheid hier symbool van de liefde en vruchtbaarheid. De treurwilg is de boom van het dodenrijk en het ongeluk.

Beppie van de Berk

Een moderne merklap

MIERLO IN DE LANDELIJKE PUBLICITEIT.

Een bloemlezing van berichten uit en over Mierlo welke de kranten haalden.

Het is slechts een heel klein deel. Alleen al over de grote brand in de Marktstraat op 27 augustus 1921 is een volledige Koerier te vullen.

Ontleend aan de door de Koninklijke Bibliotheek te Den Haag op internet gezette oude kranten vanaf 1909.

13-6-1912. Het Centrum.

Landbouw en Nijverheid.

Veel kersen.

Uit het oogstoverzicht van 3 juni jl. dat de Staats Crouant geeft, ontlenen wij het volgende over de stand der kersen:

Over de vroege kersen wordt gezegd: In de Over-Betuwe, het zuiden van Utrecht is de stand uitmuntend; elders ook overal goed of zeer goed, alleen in Limburg en in het Land van Altena en Heusden vrij goed.

Voor de late kersen schrijft men:

Deze staan zeer goed in de Over-Betuwe, het zuiden van Utrecht en bij Uden; vrij goed in Gelderland behalve de Over-Betuwe en op Oud-Beierland; matig bij Mierlo (Meierij), Bergen op Zoom en in Overijssel; slecht in Limburg; elders is de stand goed.

Eindelijk eens veel kersen! Wij die midden in het kersenland zitten, zullen wij bij deze kersenovervloed nu opnieuw hoger prijzen voor onze tafelkersen moeten betalen dan in het buitenland?

Het is wel eens gebeurd dat men in Duitsland goedkoper aan Betuws fruit kon komen dan in Nijmegen.

Vorig jaar hebben velen zich wegens deels mislukte kersenooft van het Betuwsch sappig product moeten spenen van kersen. Het kan dit jaar anders zijn.

7-12-1915. Het Volk.

Om een haas.

Men schrijft ons uit Eindhoven: In verband met ons telegrafisch bericht omtrent het stropersdrama in de Mierlosche heide vernemen wij nader dat de beruchte wildstroker K. Vermulst te Stratum vrijdagnacht bij de landbouwer M. Knoops te Mierlo aankwam of daarheen geleid werd. Hij had een ernstige schotwond van de zijde naar de buik.

Nadat geneeskundige hulp in Geldrop was ingeroepen is V. naar het ziekenhuis te Stratum gebracht en zaterdag in het Eindhovensche ziekenhuis geopereerd. Ten half elf 's avonds is hij bezweken. Wij vernemen dat de verslagene met de lichtbak aan het stropen was in het jachtgebied van Jhr. E. Wesselman te Helmond, toen de jachtopzieners J.v.S. en V. met hem in contact kwamen.

Het onderzoek is aan de gang. De verslagene is 44 jaar, gehuwd en vader van zes kinderen. Hij is voor jachtdelicten meermalen tot vrij lange gevangenisstraf veroordeeld. Thans kost de stroperij de man het leven.

5-8-1917 NRC, ochtendeditie.

Volkshuisvesting.

Bij Koninklijk Besluit van 16 juli zijn toegelaten als vereeniging, uitsluitend in het belang van de volkshuisvesting werkzaam, de vereeniging "Woningbouwvereeniging tot verbetering van de volkshuisvesting "Onze hulp is in de naam des Heeren"", gevestigd te 's Gravenhage en de vereeniging "Woningbouwvereeniging Mierlo (Dorp)", gevestigd te Mierlo.

25-1-1918 Het Centrum.

Rechtszaken.

De moord te Mierlo.

Woensdag stonden voor de arrondissementsrechtbank te Roermond de twee Duitse deserteurs terecht, die op 10 oktober jl. te Mierlo uit roofzucht een driejarig kind van de weduwe Marie Joosten gewurgd hebben en de weduwe zelf ergerlijk mishandeld, zodat zij het bewustzijn verloor. Ongeveer veertig gulden werd daarop door de deserteurs gestolen. Gelijk men zich herinnert, werd na een algemene klopjacht van burgers en militairen het tweetal in de Geldropse heide gevangen genomen. Er waren slechts drie getuigen gedagvaard, waarvan Dr. Steyns als deskundige. De heer Van Beurden fungeerde als tolk. De beide beklaagden beken den maar wierpen de schuld van het wurgen op elkander. De ambtenaar vroeg veroordeling tot een gevangenisstraf van 15 jaren voor beiden, zijnde de maximumeis voor diefstal onder de meest verzwarende omstandigheden. De verdediger, Mr. Joosten, pleitte clementie.

9-2-1918 Het Volk.

Rechtszaken. De moord te Mierlo.

De rechtbank te Roermond deed uitspraak inzake

de beide Duitse deserteurs, welke te Mierlo bij een diefstal in een café de vrouw en haar driejarig dochtertje onschadelijk maakten door ze de mond en neus dicht te binden, waardoor het kind de verstikkingsdood stierf. Zij werden resp. tot twaalf en tien jaar gevangenisstraf veroordeeld. Geëist was voor ieder vijftien jaar.

11-9-1919 Het Centrum. Vliegen.

Door het bestuur van het Ontspanningsoord 'Molenheide' te Mierlo zijn voor vaste rekening 2 D.F.W.-vliegtuigen aangekocht, die nog deze week arriveren. Tevens is een Duits piloot voor vast geëngageerd, terwijl voor het andere vliegtuig een Hollander wordt aangesteld. Doel van het bestuur is het houden van passagiersvluchten in Mierlo en elders in den lande. Gestreefd wordt naar het openen van een internationale luchthaven.

18-10-1919 Het Centrum. Luchtvaart.

In de buurt van Eindhoven zijn thans twee vliegtuigterreinen, namelijk te Mierlo met twee machines en te Valkenswaard met één vliegtuig. De combinatie te Mierlo is voornemens een tiental machines voor vaste rekening aan te kopen en te trachten hier een internationale vlieghaven te krijgen.

23-2-1920 Het Centrum. Vergroting van Helmond. Helmond, 21 februari.

In navolging van Eindhoven gaat naar verluid ook Helmond annexeren en wel het dorp Mierlo. De raad van laatstgenoemde gemeente voelde er tenminste alles voor.

12-10-1920 Het Centrum. Moord

Op de kermis te Gemert ontstond gisteren een ernstige vechtpartij, waarbij een zekere W. werd vermoord, terwijl een zijner vrienden zeer ernstige verwondingen bekwam. In verband daarmee zijn de drie gebroeders R. uit Mierlo in arrest gesteld.

13-10-1920 Het Vaderland. De moord bij Beek en Donk.

Men meldt uit Helmond aan de Msb:
Zondagavond omstreeks 11 ¼ uur keerden zekere

N. en v.d. H. en nog een derde persoon, allen woonachtig ter Aarle-Rixtel van de kermis te Gemert huiswaarts. Op de weg tussen Gemert en Beek en Donk kwam hun een meisje tegemoet, gaande in de richting Gemert, welk meisje dat in Helmond woonachtig is, hun mededeelde dat zij niet alleen durfde terugkeren daar haar een persoon achtervolgde. Ze was met hem uitgeweest, doch durfde niet met hem naar Helmond terugkeren. Nadat zij een eind gelopen hadden, werden zij door drie ongunstig bekend staande personen, de gebr. R. uit Mierlo – een van hen was de bedoelde achtervolger – zonder daartoe de minste aanleiding te hebben gegeven, aangevallen. N. die met een dolkmes een steek in de hartstreek kreeg, was onmiddellijk dood, terwijl v.d. H. een steek in de schouder kreeg. De marechaussee uit Gemert, die gewaarschuwd was, stelde onmiddellijk een onderzoek in. De daders, de gebr. R. werden nog den zelfden nacht in hun woning aangehouden en in arrest gesteld. Op de 19-jarige M. R. die de dodelijke steek moet hebben toegebracht, werd nog een met bloed bevlekt dolkmes gevonden. De verslagene staat als een zeer gunstig persoon bekend.

M.R. heeft, nadat het sectieonderzoek in tegenwoordigheid van justitie uit Roermond had plaats gevonden, en na eerst hardnekkig te hebben ontkend iets van de zaak af te weten, bij het verhoor van de officier van justitie bekend de dodelijke steek te hebben toegebracht.

Nader wordt vernomen dat de toestand van v.d. H., wien een steek in de schouder was toegebracht, ook levensgevaarlijk is; het longvlies schijnt een weinig geraakt te zijn, zodat deze persoon door de justitie niet kan worden gehoord. Ook heeft R. bekend v.d. H. de steek te hebben toegebracht.

17-2-1921 Het Vaderland, avondeditie. Landbouw. Vroege bloei.

Bij de landbouwer H.v.H. te Mierlo, staat een kersenboom reeds in volle bloei, zodat de meikersen in plaats van in juni reeds in april te verwachten zullen zijn, als de vorst er tenminste geen stokje voor steekt.

3-5-1921 NRC, avondeditie. Volkshuisvesting.

Bij Koninklijk besluit van 21 april zijn aan de volgende gemeenten, ingevolge de bepalingen der Woningwet, voorschotten uit 's Rijks kas verleend, en wel:

21. aan de gem. Mierlo een voorschot van ten hoogste f 190.000,-- ten behoeve van de vereniging Mierlo-Dorp aldaar voor het verkrijgen van bouwterrein en de bouw van 30 arbeiderswoningen.

20-5-1921 Het Centrum.

Een valsemunter.

Door de gemeentepolitie van Helmond en Mierlo is de hand gelegd op een zekere T. en V. uit Mierlo beschuldigd van het vervaardigen van valse munten. Een huiszoeking bij T., alwaar V. in de kost was, bracht verschillende gereedschappen en grondstoffen aan het licht. V. heeft reeds ook in het buitenland straf ondergaan voor het maken van vals geld. De politie kwam op het spoor door de herhaalde uitgifte van valse rijksdaalders te Helmond en Eindhoven.

20-5-1921 NRC, ochtendeditie.

Te Mierlo (N.B.) zijn twee personen aangehouden, verdacht van het vervaardigen en uitgeven van vals geld. Er werden gereedschappen en grondstoffen voor het vervaardigen van valse munt en valse rijksdaalders in beslag genomen. Een der gearresteerden werd te Luik tot 10 jaar gevangenisstraf veroordeeld wegens bovengenoemde praktijken. Ook is hij indertijd hiervan te Rotterdam verdacht geweest.

23-5-1921. Het Vaderland, avondeditie.

Na de arrestatie van V. uit Woensel en T. uit Mierlo, wegens het vervaardigen en uitgeven van valse rijksdaalders, is thans nog gearresteerd de vrouw van T. uit Mierlo, die onmiddellijk bekende. In haar woning werden nog 10 valse rijksdaalders gevonden. In het geheel zijn er thans 20 in beslag genomen. Verder is gebleken dat V. in Parijs en Brussel met de justitie in aanraking geweest is en te Luik veroordeeld is geweest tot 10 jaar gevangenisstraf, eveneens voor muntmisdrijf.

2-3-1922 Het Vaderland.

Luchtvaart – Een vlucht door Nederland.

Men meldt uit Eindhoven aan de Telegraaf, dat in de loop van deze zomer een grote vliegtocht (wedvlucht) door heel Nederland georganiseerd zal worden, waarvoor reeds op een aantal plaatsen landingsterreinen beschikbaar zijn gesteld. Wegens de belangrijke prijzen verwacht men talrijke binnen- en buitenlandse deelnemers.

Het vliegterrein van Lustoord Molenheide onder Mierlo (N.B.) is reeds aangegeven als landingsterrein.

23-8-1922 Het Centrum.

Lieb Vaterland magst ruhig sein!!

De burgerwacht van Mierlo telt onder haar gelederen een 5-tal kranige veteranen. De oudste is ... 93 en de jongste van dit vijftal 65 jaar terwijl ze samen 392 jaar halen. Bij een onlangs te Maarheeze gehouden schietwedstrijd behaalden zij samen nog 109 punten.

14-8-1925 NRC ochtendeditie.

Zieke bomen.

Men schrijft aan De Tijd: Het is bekend dat hier te lande duizendtallen iepenbomen aan de zgn. 'iepenziekte' zijn ten gronde gegaan. Nog voortdurend moeten massa's dezer bomen vroegtijdig worden gerooid, ten dode gedoemd als zij zijn door deze verraderlijke bomenkwaal.

Naar thans uit Mierlo (N.Br.) wordt gemeld, doen zich soortgelijke verschijnselen voor in de kersenboomgaarden onder die gemeente. Bomen van 8 à 10 jaar, in fleurige opbloei, worden van bovenaf door een dorheid aangetast, welk verschijnsel zich in benedenwaartse richting op de bomen voortzet.

Wordt vervolgd.

Frans Damen.

Frans had toegezegd om in een aantal koeriers deze verslagen te plaatsen. Door zijn overlijden is dit niet mogelijk. Als blijk van waardering en zijn inzet voor de koerier willen wij deze eerste bijdrage toch plaatsen.